

Fortsatt svenskt deltagande i den militära utbildningsinsatsen i Irak

Sammanfattning

Med ändring av regeringens förslag till riksdagsbeslut medger riksdagen att regeringen ställer en svensk väpnad styrka bestående av högst 220 personer till förfogande t.o.m. den 31 december 2017 för att på irakisk inbjudan delta i den militära utbildningsinsats i norra Irak som genomförs av den globala koalitionen mot Daish. Därmed bifalls propositionen delvis. Därmed bifalls även motion 2016/17:3528 yrkande 1 delvis.

Utskottet föreslår även ett tillkännagivande till regeringen. Enligt utskottet bör de erfarenheter som hittills har gjorts av den militära utbildningsinsatsen utvärderas och återrapporteras till riksdagen. Utskottet anser att riksdagen bör avslå övriga motionsyrkanden.

I betänkandet finns åtta reservationer.

Behandlade förslag

Proposition 2016/17:32 Fortsatt svenskt deltagande i den militära utbildningsinsatsen i Irak.

Elva yrkanden i följdmotioner.

Sex yrkanden från allmänna motionstiden 2016/17.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Bakgrund	5
Propositionens huvudsakliga innehåll	6
Utskottets överväganden.....	7
Fortsatt svenskt deltagande i den militära utbildningsinsatsen i Irak.....	7
Reservationer	16
1. Fortsatt svenskt deltagande i den militära utbildningsinsatsen i Irak, punkt 1 (SD)	16
2. Förankring av internationella insatser, punkt 2 (M, C, KD)	16
3. Inriktning, innehåll och omfattning för Sveriges bidrag, punkt 3 (SD)	17
4. Inriktning, innehåll och omfattning för Sveriges bidrag, punkt 3 (V) ..	18
5. Inriktning, innehåll och omfattning för Sveriges bidrag, punkt 3 (L) ...	19
6. Inriktning, innehåll och omfattning för Sveriges bidrag, punkt 3 (KD)	20
7. Försvarsbudgeten, punkt 6 (SD)	21
8. Iraks konstitution och humanitära frågor, punkt 7 (SD)	21
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	23
Propositionen	23
Följdmotionerna	23
Motioner från allmänna motionstiden 2016/17	24

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Fortsatt svenskt deltagande i den militära utbildningsinsatsen i Irak

Med ändring av regeringens förslag till riksdagsbeslut medger riksdagen att regeringen ställer en svenskt väpnad styrka bestående av högst 220 personer till förfogande t.o.m. den 31 december 2017 för att på irakisk inbjudan delta i den militära utbildningsinsats i norra Irak som genomförs av den globala koalitionen mot Daish.

Därmed bifaller riksdagen delvis proposition 2016/17:32 och motion 2016/17:3528 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 1.

Reservation 1 (SD)

2. Förankring av internationella insatser

Riksdagen avslår motion

2016/17:3530 av Karin Enström m.fl. (M, C, KD) yrkande 1.

Reservation 2 (M, C, KD)

3. Inriktning, innehåll och omfattning för Sveriges bidrag

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:1073 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 9,

2016/17:1084 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 8,

2016/17:1537 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 6,

2016/17:1738 av Hans Linde m.fl. (V) yrkande 9,

2016/17:1997 av Robert Hannah (L) yrkande 1,

2016/17:3342 av Sofia Fölster (M),

2016/17:3526 av Birgitta Ohlsson m.fl. (L) i denna del och

2016/17:3528 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 5 och 6.

Reservation 3 (SD)

Reservation 4 (V)

Reservation 5 (L)

Reservation 6 (KD)

4. Utvärdering

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om utvärdering av den svenska militära utbildningsinsatsen i Irak och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3530 av Karin Enström m.fl. (M, C, KD) yrkande 2.

5. Säkerhetssituationen och den svenska insatsen

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:3526 av Birgitta Ohlsson m.fl. (L) i denna del och

2016/17:3530 av Karin Enström m.fl. (M, C, KD) yrkandena 3 och 4.

6. Försvarsbudgeten

Riksdagen avslår motion

2016/17:3528 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 2.

Reservation 7 (SD)

7. Iraks konstitution och humanitära frågor

Riksdagen avslår motion

2016/17:3528 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 3 och 4.

Reservation 8 (SD)

Stockholm den 8 december 2016

På sammansatta utrikes- och försvarsutskottets vägnar

Kenneth G Forslund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kenneth G Forslund (S), Allan Widman (L), Kristofer Örnfjäder (S), Sofia Damm (KD), Kalle Olsson (S), Hans Wallmark (M), Åsa Lindestam (S), Karin Enström (M), Björn Söder (SD), Lena Asplund (M), Alexandra Völker (S), Daniel Bäckström (C), Pernilla Stålhammar (MP), Sofia Arkelsten (M), Maria Andersson Willner (S), Mikael Jansson (SD) och Stig Henriksson (V).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I proposition 2016/17:32 Fortsatt svenskt deltagande i den militära utbildningsinsatsen i Irak föreslår regeringen att riksdagen medger att regeringen ställer en svensk väpnad styrka bestående av högst 220 personer till förfogande t.o.m. den 31 december 2017 för att på irakisk inbjudan delta i den militära utbildningsinsats i Irak som genomförs av den globala koalitionen mot Daish.

Propositionen har hänvisats till utrikesutskottet. Utrikesutskottet och försvarsutskottet har därefter beslutat, med stöd av 7 kap. 7 § riksdagsordningen, att bereda propositionen och tillhörande motioner i ett sammansatt utrikes- och försvarsutskott (UFöU).

Den 23–24 maj 2016 besöktes den svenska militärinsatsen i norra Irak av Karin Enström (M), vice ordförande i utrikesutskottet, Krister Örmfjäder (S), ledamot i utrikesutskottet, och Kalle Olsson (S), ledamot i försvarsutskottet.

Den 15 november 2016 föredrogs propositionen för det sammansatta utrikes- och försvarsutskottet av kabinetssekreterare Annika Söder, Utrikesdepartementet, enhetschef Magnus Bergman, Försvarsdepartementet, och generallöjtnant Dennis Gyllensporre, Försvarsmakten. Den 24 november 2016 höll den biträdande chefen för Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten, Kristina Bergendahl, en föredragning för utskottet. Den 1 december 2016 genomförde statssekreterare Jan Salestrand, Försvarsdepartementet, och generallöjtnant Dennis Gyllensporre, Försvarsmakten, en föredragning om insatsen.

Tre följdmotioner har väckts med anledning av propositionen. I betänkandet behandlas även sex motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2016/17.

Bakgrund

Den 25 juni 2014 efterfrågade Irak i ett brev till Förenta nationernas (FN) generalsekreterare hjälp för att bekämpa Daish genom bl.a. utbildningsstöd och materiellt stöd till det irakiska försvaret. FN:s säkerhetsråd antog den 15 augusti 2014 resolution 2170 (2014) om kollektiva och nationella åtgärder mot Daish, Nusrafronten och andra grupper med kopplingar till al-Qaida och mot de brott som grupperna begår i Irak och Syrien. I september 2014 tillkännagav USA bildandet av en global koalition mot terroristorganisationen Daish och kort därefter anslöt sig Sverige till koalitionen. Irak välkomnade militärt stöd i kampen mot Daish genom ett brev till FN:s säkerhetsråds ordförande den 20 september 2014. Den 20 november 2015 antog säkerhetsrådet resolution 2249 (2015) i vilken medlemsstater som har kapaciteten uppmanas att, i enlighet

med folkrätten, särskilt Förenta nationernas stadga samt de mänskliga rättigheterna, flyktingrätten och humanitärätten, vidta nödvändiga åtgärder i bl.a. Irak för att förstärka och samordna sina insatser för att förebygga och motverka terroristhandlingar som begås av bl.a. Daish.

Det svenska deltagandet i den militära utbildningsinsats som den globala koalitionen mot Daish bedriver i Irak har tidigare varit föremål för riksdagens ställningstagande genom förslag i proposition 2014/15:104 (bet. 2014/15:UFöU4, rskr. 2014/15:216) och proposition 2015/16:40 (bet. 2015/16:UFöU2, rskr. 2015/16:108). I proposition 2015/16:40 föreslog regeringen att riksdagen skulle medge regeringen att ställa en svensk väpnad styrka bestående av högst 120 personer till förfogande till utgången av december månad 2016 för att på irakisk inbjudan delta i den militära utbildningsinsats som genomförs av koalitionen mot Daish i norra Irak. Riksdagen beslutade den 16 december 2015 att bifalla regeringens förslag.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen medger att regeringen ställer en svensk väpnad styrka bestående av högst 70 personer till förfogande på plats t.o.m. den 31 december 2017 för att på irakisk inbjudan delta i den militära utbildningsinsats som genomförs av den globala koalitionen mot Isil/Daish i Irak. Om situationen så kräver ska det finnas möjlighet att utöver själva styrkan tillföra en tillfällig förstärknings- och evakueringsstyrka om högst 150 personer. Det svenska bidraget ska bestå i utbildning och rådgivning till de irakiska försvarsstyrkorna i Irak i syfte att bidra till deras förmåga att stå emot Daish.

I propositionen redogör regeringen för situationen i Irak och för det internationella samfundets engagemang i landet. Regeringen redogör även för insatsens folkrättsliga grund samt redovisar sina överväganden för det svenska deltagandet och bidragets ekonomiska konsekvenser.

Utskottets överväganden

Fortsatt svenskt deltagande i den militära utbildningsinsatsen i Irak

Utskottets förslag i korthet

Med ändring av regeringens förslag till riksdagsbeslut medger riksdagen att regeringen ställer en svensk väpnad styrka bestående av högst 220 personer till förfogande t.o.m. den 31 december 2017 för att på irakisk inbjudan delta i den militära utbildningsinsats i norra Irak som genomförs av den globala koalitionen mot Daish. Därmed bifalls propositionen delvis. Därmed bifalls även motion 2016/17:3528 yrkande 1 delvis.

Riksdagen ställer sig även bakom det som utskottet anför om utvärdering av den svenska militära utbildningsinsatsen i Irak och tillkännager detta för regeringen. Riksdagen avslår vidare motionsyrkanden om förankring av internationella insatser, inriktning, innehåll och omfattning för Sveriges bidrag, säkerhetssituationen och den svenska insatsen, försvarsbudgeten och Iraks konstitution och humanitära frågor.

Jämför reservationerna 1 (SD), 2 (M, C, KD), 3 (SD), 4 (V), 5 (L), 6 (KD), 7 (SD) och 8 (SD).

Motionerna

I partimotion 2016/17:1073 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 9 anförs att Sverige bör erbjuda Kurdistans regionala regering (KRG) militärt stöd, inklusive i form av vapen. Även i partimotion 2016/17:1084 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 8 föreslås att den svenska insatsen i norra Irak ska utökas till att också innefatta militärt stöd.

I kommittémotion 2016/17:1537 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 6 anförs bl.a. att Sverige måste vara berett att öka deltagandet i den internationella koalitionen mot Daish, exempelvis med svenska JAS-plan.

I kommittémotion 2016/17:1738 av Hans Linde m.fl. (V) yrkande 9 anförs att regeringen bör ta ytterligare initiativ för att säkerställa att de styrkor som Sverige utbildar i Irak respekterar krigets lagar och de mänskliga rättigheterna.

I motion 2016/17:1997 av Robert Hannah (L) yrkande 1 anförs att Sverige aktivt ska delta i en internationell insats för att bidra till att utrota terrororganisationen Daish.

I motion 2016/17:3342 av Sofia Fölster (M) anförs att Sverige även i framtiden ska delta med militära styrkor i kampen mot Daish.

I kommittémotion 2016/17:3526 av Birgitta Ohlsson m.fl. (L) anförs att Sverige ska erbjuda KRG militärt stöd, inklusive vapen. Det anges att sådan

utrustning bl.a. skulle kunna vara skyddsutrustning mot massförstörelsevapen, transportfordon och understödsvapen med ammunition. Det anges även att det med sådan utrustning kan komma att följa ett behov av medföljande teknisk personal för utbildning, underhåll och drift. Vidare framhålls att Sverige bör uttrycka att engagemanget i Irak är långsiktigt och att regeringen löpande måste utvärdera riskerna för svensk personal på plats mot bakgrund av att den svenska styrkan enligt regeringens förslag framöver ska verka över hela Iraks territorium.

I kommittémotion 2016/17:3528 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 1 anförs att riksdagen bör medge att regeringen ställer en svensk väpnad styrka bestående av högst 120 personer till förfogande till utgången av december månad 2017 för att på irakisk inbjudan delta i den militära utbildningsinsats som genomförs av koalitionen mot IS i norra Irak. I yrkande 2 anförs att regeringen i sina kommande budgetförslag ska skjuta till medel till försvarsbudgeten för att kompensera för den ekonomiska påfrestning som Försvarsmakten utsätts för i och med insatsen i Irak och eventuellt materiellt stöd. I yrkande 3 anförs att regeringen bör verka för att öka de humanitära insatserna i konfliktområdena. I yrkande 4 anförs att regeringen bör verka för att en långsiktig konstitutionell lösning tas fram som ger de kristna på Ninevesläkten och i de kurdiska delarna av Irak autonomi. I yrkande 5 anförs att regeringen bör verka för att även kristna självförsvarsgrupper inkluderas i koalitionen stödinsatser. I yrkande 6 anförs att regeringen bör utreda behov av och möjligheter till materiellt stöd till bl.a. irakiska och kurdiska styrkor. Det anges särskilt i motionen att det inte är krigsmateriel för strid som avses utan att det i stället är exempelvis kommunikationslösningar och sjukvårdsutrustning som åsyftas.

I motion 2016/17:3530 av Karin Enström m.fl. (M, C, KD) yrkande 1 anförs att regeringen inför kommande förslag om fredsfrämjande insatser ska återgå till ordningen att säkerställa en bred samsyn. I motionen betonas vikten av en politisk dialog och en tydlig förankring när det gäller internationella insatser. I yrkande 2 framhålls ett behov av att utvärdera de insatser som Sverige har genomfört i Irak sedan insatsen inleddes. Det specificeras i motionen att det handlar om att utvärdera det svenska förbandets erfarenheter i syfte att ta till vara lärdomar för den förlängda insatsen. I yrkande 3 betonas vikten av att göra en helhetsbedömning av säkerhetsläget i Irak och dess påverkan på den svenska insatsen. I yrkande 4 efterlyses analys och information om vilka områden i Irak som den svenska styrkan ska verka i. Motionärerna framhåller att det är viktigt att det görs en analys av de säkerhetsmässiga konsekvenserna för insatsen av att insatsområdet i propositionen föreslås utvidgas till hela Irak.

Utskottets ställningstagande

I likhet med tidigare betänkanden fördömer utskottet Daishs grova, systematiska och omfattande övergrepp på de mänskliga rättigheterna och

överträdelser av den internationella humanitära rätten (bet. 2014/15:UFöU4, bet. 2015/16:UFöU2). Daishs framfart präglas av exempellös brutalitet och övergrepp. Inte minst kvinnor och flickor har utsatts för grymma övergrepp av Daish. Bland minoriteterna är kristna och jezidier särskilt utsatta, men Daishs brutalitet drabbar alla grupper som inte delar terroristorganisationens extrema agenda. Utskottet konstaterar i detta sammanhang att FN:s råd för de mänskliga rättigheterna (MR-rådet) i en resolution från september 2014 angav att Daishs övergrepp i Irak kan utgöra brott mot mänskligheten och krigsbrott. Utskottet konstaterar vidare att MR-rådet i en resolution om Syrien från september 2016 anger att brott mot mänskligheten och krigsbrott kan ha begåtts i Syrien. I resolutionen fördöms bl.a. Daishs våld mot civila och Daishs omfattande och systematiska övergrepp mot kvinnor och barn.

Utskottet upprepar vidare sitt stöd till den internationella koalitionen mot Daish och står bakom att Sverige ingår i koalitionen. Utskottet upprepar även att den internationella koalitionens insatser är av central vikt för att främja fred och säkerhet i främst Irak och Syrien och understryker att insatser av olika karaktär som syftar till att stå emot Daish är viktiga även för säkerheten i Sverige och Europa.

Utskottet konstaterar att Daish måste motarbetas militärt men understryker att Iraks bakomliggande problem i fråga om politiskt inflytande för landets etniska och religiösa grupperingar måste hanteras för att slutgiltigt övervinna Daish och liknande grupperingar i Irak. Behovet av att formulera en politiskt inkluderande agenda för Irak post-Daish är påtagligt, och åtgärder för försoning och statsbyggande är akuta. Utskottet kan med oro konstatera att de inrikespolitiska motsättningarna snarast tenderar att fördjupas och att den nationella försoningsagendan i stort sett står still. Utskottet kan även konstatera att splittringen mellan KRG och centralregeringen i Bagdad är påtaglig och att det fortsatt även råder interna motsättningar inom KRG. Utskottet framhåller att det är viktigt att premiärminister Al-Abadi genomför det reformpaket som utlovades i samband med hans tillträde. Utskottet konstaterar vidare att en politisk lösning på Syrienkonflikten är av vikt för Iraks möjligheter att påverka sin utveckling och bygga långsiktig stabilitet.

Utskottet konstaterar att den internationella koalitionens militära plan för Irak och Syrien syftar till att beseгра Daish genom att bl.a. utbilda och träna försvarsstyrkor i Irak och Syrien och bistå säkerhetsstyrkor i Irak och Syrien med luftunderstöd. Utskottet välkomnar att den militära planen utgör en del i en bredare strategi tillsammans med andra krishanteringsinstrument, såsom diplomati och humanitära åtgärder.

Det svenska styrkebidraget till koalitionen i norra Irak består hittills av ca 35 personer. Styrkebidraget har bedrivit träning för irakiska försvarsstyrkor i norra Irak inom områdena sjukvård, krigets lagar, strid i bebyggelse samt detektering av improviserade sprängladdningar. Utskottet noterar att regeringen bedömer att utbildningen och rådgivningen har tagits väl emot av de irakiska försvarsstyrkor Sverige stöder i norra Irak.

I en motion framhålls vikten av att förankra kommande förslag om svenskt deltagande i internationella fredsfrämjande insatser i syfte att säkerställa att det finns en bred samsyn i riksdagen. Utskottet konstaterar att kabinettssekreteraren i samband med Utrikesdepartementets, Försvarsdepartementets och Försvarmaktens gemensamma föredragning den 15 november 2016 gav uttryck för en allmän ambition att förbättra förankringsprocessen i riksdagen. I övrigt konstaterar utskottet att enligt 15 kap. 16 § regeringsformen får en svensk väpnad styrka sändas till ett annat land om riksdagen medger det, om det är medgivet i en lag som anger förutsättningarna för åtgärden eller om skyldigheten att vidta åtgärden följer av en internationell överenskommelse eller en förpliktelse som har godkänts av riksdagen.

Utskottet konstaterar att regeringen i propositionen föreslår att Sverige ska fortsätta att bidra till koalitionen mot Daish genom att utbilda irakiska försvarsstyrkor i syfte att stärka det irakiska försvarets förmåga att stå emot Daish. Utskottet noterar regeringens bedömning att det finns ett behov och efterfrågan av ett utökat svenskt militärt utbildningsbidrag. Regeringen föreslår i propositionen att det svenska styrkebidraget till insatsen under 2017 uppgår till högst 70 personer på plats i Irak. Det anges vidare i propositionen att antalet kan komma att justeras under 2017 efter behov med hänsyn till hotnivå, logistiska förutsättningar och andra uppgifter som påverkar bidragets storlek. Enligt uppgift från Utrikesdepartementet åsyftas med denna skrivning att antalet personer på plats i Irak kan komma att understiga 70 personer om det krävs ett lägre antal än 70 personer för att fullgöra uppgiften.

Utskottet noterar att regeringen föreslår att det svenska styrkebidraget ska ha möjlighet att utbilda irakiska försvarsstyrkor där behov finns inom hela Iraks territorium. Utskottet konstaterar att regeringen under föredragningar för utskottet uppgett att det svenska styrkebidraget även i fortsättningen ska vara verksamt i norra Irak. Utskottet konstaterar vidare att regeringen i en föredragning uppgett att det svenska styrkebidraget ska vara verksamt vid ytterligare en bas i Irak utan att i nuläget kunna uppge vilken bas som det handlar om.

Som framhållits ovan står utskottet bakom att Sverige ingår i den internationella koalitionen mot Daish. Utskottet understryker att när riksdagen bemyndigar regeringen att sända en svensk väpnad trupp på uppdrag i ett annat land är det ett beslut som innebär ett betydande ansvar. Med hänvisning till det utmanande säkerhetsläget i Irak måste riksdagen, enligt utskottet, ha kännedom om på vilka platser som det svenska styrkebidraget är verksamt. Utskottet är därför inte berett att tillstyrka en utvidgning av det geografiska operationsområdet för det svenska styrkebidraget. Mot denna bakgrund föreslår utskottet att riksdagen medger att regeringen ställer en svensk väpnad styrka bestående av högst 220 personer till förfogande t.o.m. den 31 december 2017 för att på irakisk inbjudan delta i den militära utbildningsinsats i norra Irak som genomförs av den globala koalitionen mot Daish. Utskottet föreslår därmed att riksdagen beslutar att propositionen delvis bifalls och att motion

2016/17:3528 yrkande 1 delvis bifalls. Utskottets förslag till riksdagsbeslut innebär att regeringen måste återkomma till riksdagen med en ny proposition om mandatet som helhet för att det ska bli aktuellt att initiera verksamhet på annan plats än i norra Irak.

Utskottet konstaterar vidare att det svenska styrkebidraget kommer att stå under svensk nationell ledning och kontroll och att koordinering kommer att ske genom samverkan med andra aktörer i insatsområdet.

Utskottet konstaterar att det svenska bidraget i princip inte ska ha väpnade uppgifter inom insatsen. Säkerhetsläget i Irak innebär att hotbilden är fortsatt hög mot den svenska styrkan. Det finns risk att den svenska personalen utsätts för väpnat våld. Det svenska bidraget kommer att organiseras och utrustas för att kunna hantera sådana situationer och för att lösa sina utbildnings- och rådgivningsuppgifter. Det kan också uppstå situationer där det svenska bidraget får svårt att lösa sina uppgifter. En tillfällig förstärkning skulle kunna bli aktuell att då sätta in för att lösa dessa uppgifter. Därutöver behöver bidraget kunna evakueras. Om situationen så kräver föreslår regeringen att det ska finnas möjlighet att utöver själva styrkebidraget om högst 70 personer tillföra en tillfällig förstärknings- och evakueringsstyrka om högst 150 personer.

När det gäller en eventuell tillfällig förstärknings- och evakueringsinsats påminner utskottet om betänkande 2007/08:UFöU4. Utskottet konstaterar att det svenska styrkebidraget kommer att uppgå till högst 70 personer på plats i Irak medan den begärda personalramen är högst 220 personer. Utskottet förutsätter att riksdagen, genom de berörda utskotten eller i kammaren, får information i anslutning till att en beslutad marginal för förstärknings- och evakueringsinsatser tas i anspråk. Utskottet påminner om att en större, permanent ökning av den svenska truppinsatsen utöver 70 personer inte kan genomföras utan att ett nytt beslut fattas av riksdagen.

Utskottet konstaterar att den folkrättsliga grunden för insatsen utgörs av Iraks inbjudan till det internationella samfundet att bistå med stöd för att bekämpa Daish samt de bilaterala överenskommelser som Irak ingår med deltagande stater om bl.a. styrkornas uppgifter. Regeringen har genom skriftväxling kommit överens med Irak om att den svenska personalen har status motsvarande den för administrativ och teknisk personal enligt Wienkonventionen om diplomatiska förbindelser (SÖ 1967:1). Utskottet noterar vidare i detta sammanhang att FN:s säkerhetsråd i flera resolutioner har fördömt Daishs agerande och konstaterat att Daish och andra grupper utgör ett hot mot internationell fred och säkerhet. Den 20 november 2015 antog säkerhetsrådet resolution 2249 (2015) i vilken medlemsstater som har kapaciteten uppmanas att, i enlighet med folkrätten, särskilt Förenta nationernas stadga samt de mänskliga rättigheterna, flyktingrätten och humanitärätten, vidta nödvändiga åtgärder i bland annat Irak för att förstärka och samordna sina insatser för att förebygga och motverka terroristhandlingar som begås av bl.a. Daish.

Utskottet välkomnar att folkrätten och mänskliga rättigheter är centrala aspekter i planeringen och genomförandet av utbildningsinsatsen och att FN:s säkerhetsrådsresolution 1325 (2000) är en integrerad del i den svenska insatsen. Det innebär bl.a. att svensk personal är utbildad i resolution 1325 samt att den utbildning som styrkan ger på plats inkluderar folkrätt och mänskliga rättigheter, inklusive resolution 1325. Utskottet välkomnar i detta sammanhang att regeringen i maj 2016 antog en ny nationell handlingsplan för genomförandet av FN:s säkerhetsrådsresolutioner om kvinnor, fred och säkerhet för tidsperioden 2016–2020. Handlingsplanens tematiska fokus ligger på kvinnors inflytande och meningsfulla deltagande i fredsprocesser, konfliktförebyggande, förbättrat skydd från våld samt att ett genusperspektiv ska integreras i allt arbete för fred och säkerhet. I handlingsplanen anges vidare geografiska prioriteringar. Det framgår att Irak tillhör de länder som i handlingsplanen lyfts fram som särskilt prioriterade. Utskottet vill även påminna om försvarsutskottets betänkande 2012/13:FöU14 om jämställdhet och genusfrågor och utrikesutskottets betänkanden 2013/14:UU7 om kvinnor, fred och säkerhet och 2015/16:UU9 om FN:s säkerhetsrådsresolution 1325.

I en motion anförs vikten av att säkerställa att de styrkor som Sverige utbildar i Irak respekterar krigets lagar och de mänskliga rättigheterna. Utskottet hänvisar till vad som anges ovan när det gäller folkrättens och de mänskliga rättigheternas centrala plats inom ramen för insatsen. Utskottet betonar att det är av central vikt att irakiska försvarsstyrkor som utbildas av det svenska styrkebidraget inte begår övergrepp i anslutning till att områden återerövrats från Daish m.m. Utskottet konstaterar att det i samband med föredragningen den 15 november 2016 angavs att det åligger det svenska styrkebidraget att rapportera om övergrepp som utförs av irakiska försvarsstyrkor både inom ramen för nationella strukturer och inom ramen för koalitionen om styrkebidraget får uppgifter om sådana övergrepp.

Utskottet noterar att regeringen beräknar att kostnaden för det svenska bidraget under 2017 kommer att uppgå till högst 200 miljoner kronor. Kostnaderna ska belasta anslaget 1:2 Försvarsmaktens insatser internationellt inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap. Merkostnader för eventuella tillfälliga förstärknings- och evakueringsinsatser ryms inom föreslagen ram för detta anslag.

När det gäller motionsyrkandet om att regeringen i kommande budgetförslag bör skjuta till medel till försvarsbudgeten för att kompensera för den ekonomiska påfrestning som Försvarsmakten utsätts för i och med den militära utbildningsinsatsen kan utskottet konstatera vad som anges ovan, dvs. att kostnader för insatsen ska belasta anslaget 1:2 Försvarsmaktens insatser internationellt inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap.

I regeringens budgetproposition för 2017 (utg.omr. 6 Försvar och samhällets krisberedskap) föreslås att anslaget 1:2 Försvarsmaktens insatser internationellt får användas för särutgifter för den verksamhet med förband utomlands som Försvarsmakten genomför efter beslut av riksdagen och regeringen. Vidare får anslaget användas för Sveriges del av de gemensamma

kostnader som kan komma att uppstå i samband med EU-ledda insatser internationellt, som finansieras via den s.k. Athenamekanismen. Vidare får anslaget användas för särutgifter för Försvarsmaktens bidrag till insatser internationellt som inte innebär sändande av väpnad styrka till andra länder, förutom militärobservatörer, samt sekundering av personal till internationella stabsbefattningar kopplade till pågående insatser. Enligt regeringens förslag ska anslaget 1:2 därmed inte kunna användas till att finansiera andra delar av Försvarsmaktens verksamhet. Utskottet noterar att budgetförslaget för utgiftsområdet behandlas i betänkande 2016/17:FöU1. Utskottet konstaterar vidare att riksdagen får återkomma till förslag som rör framtida fördelning av statsbudgeten inom ramen för riksdagens budgetprocess.

I en motion anförs att Sveriges fredsfrämjande engagemang i Irak bör vara långsiktigt. Utskottet konstaterar att regeringen i proposition 2016/17:32 föreslår att riksdagen medger en insats under 2017. Utskottet anser att det inte är lämpligt att i nuläget ta ställning till frågan om ett engagemang bortom 2017 och konstaterar att ett sådant ställningstagande måste avvakta bl.a. en analys av de erfarenheter som görs under den nu aktuella insatsen. Utskottet lyfter även fram att Sveriges samlade engagemang i Irak är brett. Sverige har ett omfattande humanitärt bistånd till Irak. Sverige bidrar sedan tidigare till UNDP:s fond för stabiliseringsinsatser i Irak. I samband med föredragningen den 15 november 2016 informerade kabinetssekreteraren att Sverige nyligen beslutat om ytterligare stöd till fonden. Inom ramen för den regionala strategin för Sveriges utvecklingssamarbete med Mellanöstern och Nordafrika kan insatser som inkluderar bl.a. Irak utföras om dessa har ett regionalt mervärde. Vidare anges i Sveriges regionala strategi för Syrienkrisen att insatser i Irak kan övervägas inom ramen för strategin. Utskottet kan även konstatera att regeringen meddelat sin avsikt att ta fram en ny femårig biståndsstrategi för Irak. Ingångsvärdena för strategiarbetet är att lyfta fram freds- och statsbyggnad och jämställdhet. Strategin är tänkt att antas i mitten av 2017 och omfatta omkring 130 miljoner kronor om året.

I två motioner betonas vikten av att bekämpa Daish med bl.a. militära medel. I tre motioner förespråkas att Sverige bör tillhandahålla militär utrustning till Kurdistans regionala regering. I en annan motion föreslås att Sverige måste vara berett att öka sitt deltagande i den internationella koalitionen mot Daish, exempelvis med JAS-plan. I en annan motion yrkas att behov och möjligheter till materiellt stöd, i andra former än krigsmateriel för strid, till bl.a. irakiska och kurdiska styrkor bör utredas. I denna motion uppmanas regeringen även att verka för att kristna självförsvarsgrupper inkluderas i koalitionen stödinsatser.

Utskottet konstaterar att det i nuläget måste ta ställning till regeringens förslag om att bidra till koalitionen militära utbildningsinsats under 2017. Utskottet konstaterar vidare i detta sammanhang även att Sverige, som redovisats ovan, bidrar med biståndsinsatser för att stabilisera Irak. När det gäller frågan om krigsmaterielexport upprepar utskottet att krigsmateriel endast får exporteras om det finns säkerhets- eller försvarspolitiska skäl för

det och det inte strider mot Sveriges utrikespolitik samt att Inspektionen för strategiska produkter som fristående myndighet har till uppgift att pröva ansökningar om tillstånd i enlighet med regelverket (bet. 2015/16:UFöU2). I frågan om koalitionen stöd till kristna självförsvarsstyrkor konstaterar utskottet att irakiska försvarsstyrkor får militär utbildning av koalitionen. Utrikesdepartementet har tidigare uppgett att det kan förekomma kristna och jezidiska enheter i de irakiska försvarsstyrkorna.

Två motioner tar upp säkerhetssituationen i Irak och dess inverkan på den svenska insatsen. I likhet med vad som anges i propositionen kan utskottet konstatera att Försvarsmakten löpande analyserar säkerhetssituationen mot bakgrund av att hotbilden mot den svenska styrkan bedöms vara fortsatt hög och att det finns en risk för att den svenska personalen utsätts för väpnat våld. Utskottet upprepar vidare vad som anges ovan om att det i propositionen framhålls att det svenska bidraget kommer att organiseras och utrustas för att kunna hantera bl.a. sådana situationer samt att styrkan med kort varsel ska kunna förstärkas tillfälligt för evakuerings- och förstärkningsinsatser.

Utskottet framhåller vikten av att regeringen och dess myndigheter löpande genomför djupgående risk- och hotbilda-bedömningar. Detta är särskilt viktigt när det gäller förslag om att expandera det geografiska operationsområdet. Utskottet har ovan framhållit att riksdagen, med hänvisning till det utmanande säkerhetsläget i Irak, måste ha kännedom om på vilka platser som det svenska styrkebidraget är verksamt och att utskottet i avsaknad av denna information inte är berett att tillstyrka en utvidgning av det geografiska operationsområdet för det svenska styrkebidraget.

Utskottet vill understryka betydelsen av att insatsen har tillgång till kvalificerade sjukvårdsresurser. Utskottet konstaterar att det vid föredragningen den 15 november 2016 angavs att det finns en betydande sjukvårdskapacitet för egenvård inom det svenska förbandet.

Utskottet ser med oro på den humanitära situationen i Irak och på det faktum att den humanitära appellen för Irak är underfinansierad samtidigt som behoven befaras öka kraftigt i samband med ett irakiskt återtagande av staden Mosul. Utskottet välkomnar att Sverige är en betydande humanitär givare till Irak och konstaterar att det humanitära biståndet för 2016 hittills uppgår till 204 miljoner kronor. Vad gäller stabiliseringsstöd och utvecklingssamarbete hänvisas till vad som redovisats ovan.

I en motion anförs att regeringen bör verka för autonomi för kristna på Ninevesläppen och för de kurdiska delarna av Irak. Utskottet framhåller i detta sammanhang återigen att Sverige erkänner Iraks suveränitet och landets rätt att besluta om konstitutionella strukturer, inklusive graden av självstyre för olika grupper inom ramen för Iraks federala konstitutionella system.

I en motion framhålls betydelsen av att utvärdera de insatser som Sverige har genomfört i Irak sedan insatsen inleddes. Utskottet har noterat att Försvarsmakten, enligt uppgift från Försvarsdepartementet, genomför en utvärdering i samband med varje personalrotation. Utskottet har ovan noterat att regeringens bedömning är att utbildningen och rådgivningen har tagits väl

emot av de förband Sverige stöder i norra Irak. Utskottet noterar även att regeringen i samband med föredragningen den 15 november 2016 angav dels att samarbetet med de irakiska försvarsstyrkorna och andra bidragande länder i koalitionen fungerar väl, dels att den svenska militära utbildningsinsatsen har rönt stor uppskattning i både Bagdad och Erbil. Utskottet noterar slutligen i detta sammanhang även att regeringen bedömer att det finns behov och en efterfrågan av ett fortsatt och utökat svenskt militärt utbildningsbidrag. Utskottet framhåller att det är viktigt att analysera och utvärdera effekterna av svenska styrkebidrag i internationella fredsfrämjande insatser. Utskottet anser att det är av stor vikt att de erfarenheter som gjorts av det svenska förbandet på plats nu utvärderas grundligt. Betydelsen av att tidigt fånga in relevanta utmaningar är en viktig lärdom från insatsen i Afghanistan. Utskottet anser att de erfarenheter som hittills har gjorts av den svenska militära utbildningsinsatsen bör sammanställas av regeringen i samråd med Försvarsmakten och återrapporteras till riksdagen. Med bifall till motion 2016/17:3530 yrkande 2 bör detta ges regeringen till känna.

Utskottet understryker att när riksdagen bemyndigar regeringen att sända en svensk väpnad trupp på uppdrag i ett annat land är det ett beslut som innebär ett betydande ansvar. Som tragiska erfarenheter har visat kan förluster av människoliv i samband med fredsfrämjande uppdrag och krishanteringsinsatser inte uteslutas.

Mot bakgrund av det som anges ovan föreslår det sammansatta utrikes- och försvarsutskottet att riksdagen delvis bifaller proposition 2016/17:32 och delvis bifaller motion 2016/17:3528 yrkande 1. Utskottet föreslår vidare att riksdagen bifaller motion 2016/17:3530 (M, C, KD) yrkande 2 om utvärdering och avslår motionerna 2016/17:1073 (L) yrkande 9, 2016/17:1084 (L) yrkande 8, 2016/17:1537 (KD) yrkande 6, 2016/17:1738 (V) yrkande 9, 2016/17:1997 (L) yrkande 1, 2016/17:3342 (M), 2016/17:3526 (L), 2016/17:3528 (SD) yrkandena 2–6 samt 2016/17:3530 (M, C, KD) yrkandena 1, 3 och 4.

Utskottet förordar därmed att riksdagen, med ändring av regeringens förslag till riksdagsbeslut, medger att regeringen ställer en svensk väpnad styrka bestående av högst 220 personer till förfogande t.o.m. den 31 december 2017 för att på irakisk inbjudan delta i den militära utbildningsinsats i norra Irak som genomförs av den globala koalitionen mot Daish.

Reservationer

1. Fortsatt svenskt deltagande i den militära utbildningsinsatsen i Irak, punkt 1 (SD)

av Björn Söder (SD) och Mikael Jansson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen medger att regeringen ställer en svensk väpnad styrka bestående av högst 120 personer till förfogande till utgången av december månad 2017 för att på irakisk inbjudan delta i den militära utbildningsinsats som genomförs av koalitionen mot IS i norra Irak.

Därmed bifaller riksdagen motion 2016/17:3528 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 1 och bifaller delvis proposition 2016/17:32.

Ställningstagande

Sverigedemokraterna har vid tidigare ställningstaganden i riksdagen varit positivt till att Sverige deltar i den multinationella koalitionen utbildningsinsats mot IS som genomförs i norra Irak.

Sverigedemokraterna anser inte att det är nödvändigt för Sverige att fördubbla sitt styrkebidrag. Aktat den svenska försvarsförmågan i Sverige och det försämrade säkerhetspolitiska läget i vår egen omedelbara närhet anser vi inte heller att det är lämpligt att ytterligare belasta försvarsbudgeten.

Därför anser vi att det nuvarande styrkebidraget från Sverige är fullt tillräckligt och att riksdagen bör medge att regeringen ställer en svensk väpnad styrka bestående av högst 35 personer till förfogande på plats t.o.m. den 31 december 2017 för att på irakisk inbjudan delta i den militära utbildningsinsats som genomförs av den multinationella koalitionen mot IS i Irak. Om situationen så kräver ska det finnas möjlighet att utöver själva styrkebidraget tillföra en tillfällig förstärknings- och evakueringsstyrka om högst 85 personer.

2. Förankring av internationella insatser, punkt 2 (M, C, KD)

av Sofia Damm (KD), Hans Wallmark (M), Karin Enström (M), Lena Asplund (M), Daniel Bäckström (C) och Sofia Arkelsten (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:3530 av Karin Enström m.fl. (M, C, KD) yrkande 1.

Ställningstagande

Sverige kan och ska hjälpa till i kampen mot Isil/Daish. För att kunna göra detta måste det göras en helhetsbedömning av alla faktorer, dvs. säkerhetsläget i regionen, vilka resurser Sverige kan ställa till förfogande och om Sverige kan prioritera våra insatser bättre än vad vi gör i dag. En sådan analys måste ske i dialog mellan regeringen och oppositionen i riksdagen.

Vi kan konstatera att regeringen i hanteringen av den aktuella propositionen har brutit mot den väl etablerade praxis som finns när det gäller den politiska beredningen av internationella insatser. Det bör i sammanhanget understrykas att det är av yttersta vikt att värna principen om en bred samsyn kring fredsfrämjande insatser. Det är nödvändigt att en bred riksdagsmajoritet tar gemensamt ansvar för beslut som rör svenska säkerhetsintressen och svenska medborgares liv och hälsa. Svenska internationella insatser förutsätter politisk dialog och tydlig förankring.

3. Inriktning, innehåll och omfattning för Sveriges bidrag, punkt 3 (SD)

av Björn Söder (SD) och Mikael Jansson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:3528 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 5 och 6 samt
avslår motionerna
2016/17:1073 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 9,
2016/17:1084 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 8,
2016/17:1537 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 6,
2016/17:1738 av Hans Linde m.fl. (V) yrkande 9,
2016/17:1997 av Robert Hannah (L) yrkande 1,
2016/17:3342 av Sofia Fölster (M) och
2016/17:3526 av Birgitta Ohlsson m.fl. (L) i denna del.

Ställningstagande

Eftersom konflikten i Irak är starkt etniskt betonad är det varken rättvist eller ändamålsenligt att en grupp ska behöva luta sig mot en annan för sitt militära försvar. Därför anser vi att koalitionen även behöver stödja kristna och yezidiska självförsvarsgrupper. Kristna och yezidier är bland de numerärt minsta och svagaste minoriteterna i landet, och deras möjligheter till självförsvar är en förutsättning för skapandet av den autonoma provins som Iraks regering utlovat. Den föreslagna utbildningsinsatsen i norra Irak är viktig men inte tillräcklig för att på ett ändamålsenligt sätt kunna stödja de kurdiska, irakiska och, eventuellt, de kristna och yezidiska styrkorna.

Vi vill att regeringen utreder behov av och möjligheter till materiellt stöd. Vi avser inte krigsmateriel för strid utan andra former av materiellt stöd. Sådant stöd skulle kunna handla om kommunikations- och sjukvårdsutrustning, mobila internetanslutningar och datorer och små förarlösa övervakningsplan liknande dem som använts i insatsen i Afghanistan.

4. Inriktning, innehåll och omfattning för Sveriges bidrag, punkt 3 (V)

av Stig Henriksson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:1738 av Hans Linde m.fl. (V) yrkande 9 och avslår motionerna

2016/17:1073 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 9,

2016/17:1084 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 8,

2016/17:1537 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 6,

2016/17:1997 av Robert Hannah (L) yrkande 1,

2016/17:3342 av Sofia Fölster (M),

2016/17:3526 av Birgitta Ohlsson m.fl. (L) i denna del och

2016/17:3528 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 5 och 6.

Ställningstagande

Vänsterpartiet har gett stöd till den svenska militära utbildningsinsatsen i norra Irak. Vänsterpartiet ser med oro på rapporter från Amnesty som beskrivit hur de kurdiska peshmergastyrkorna förstört tusentals hem i områden som man

erövrat från Daish i Ninewa, Kirkuk och Diyala med syfte att fördriva arabiska samhällen eller för att förhindra att araber återvänder till områdena. Enligt Amnesty skulle tvångsförflyttningen av civila kunna vara ett krigsbrott. KRG har tillbakavisat anklagelserna.

Kampen mot Daish måste föras med respekt för internationell humanitär rätt och de mänskliga rättigheterna. Regeringen bör därför ta ytterligare initiativ för att säkerställa att de styrkor som Sverige utbildar i Irak respekterar krigets lagar och de mänskliga rättigheterna.

5. Inriktning, innehåll och omfattning för Sveriges bidrag, punkt 3 (L)

av Allan Widman (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2016/17:1073 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 9,
2016/17:1084 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 8,
2016/17:1997 av Robert Hannah (L) yrkande 1 och
2016/17:3526 av Birgitta Ohlsson m.fl. (L) i denna del och
avslår motionerna
2016/17:1537 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 6,
2016/17:1738 av Hans Linde m.fl. (V) yrkande 9,
2016/17:3342 av Sofia Fölster (M) och
2016/17:3528 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 5 och 6.

Ställningstagande

Den moderna terrorismen känner inga gränser, varken moraliska eller geografiska, och är ett exempel på de säkerhetspolitiska hot som måste hanteras i en alltmer globaliserad värld.

Vi liberaler ser Daish som ett av de största hoten mot fred och internationell säkerhet. Kvinnor och flickor som inte bekänner sig till Daishs extremistiska och förvridna trossatser drabbas särskilt av terroristernas barbari. Sverige måste delta humanitärt och militärt i en internationell insats för att förgöra Daish. Liberalerna anser att Sverige bör uttrycka att engagemanget i Irak är långsiktigt.

Eftersom kurdiska peshmergasoldater bekämpar Daish vill Liberalerna utöka den svenska insatsen i norra Irak till att också innefatta militärt stöd, inklusive vapen. Sådan utrustning skulle bl.a. kunna bestå i skyddsutrustning mot massförstörelsevapen, transportfordon och understödsvapen med

ammunition. Med sådan utrustning kan komma att följa ett behov av medföljande teknisk personal för utbildning, underhåll och drift.

Den svenska militära insatsen i Irak syftar till att skapa fred och stabilitet i Irak och att stoppa det sekteristiska våldet som drabbat landets olika etniska och religiösa folkgrupper. Det har framkommit anklagelser från människorättsorganisationer om att kurdisk peshmerga har begått krigsbrott mot sunnimuslimska byar under insatsen mot Daish. Den svenska militära insatsen i Irak och stöd till peshmerga eller andra grupper får inte syfta till att skapa ytterligare konflikter mellan landets befolkningsgrupper eller till att förändra Iraks geografiska indelning. Det är endast efter att landet har befriats från Daish och i en öppen och demokratisk ordning som Iraks regionala indelning bör ändras.

6. Inriktning, innehåll och omfattning för Sveriges bidrag, punkt 3 (KD)

av Sofia Damm (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:1537 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 6 och avslår motionerna

2016/17:1073 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 9,

2016/17:1084 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 8,

2016/17:1738 av Hans Linde m.fl. (V) yrkande 9,

2016/17:1997 av Robert Hannah (L) yrkande 1,

2016/17:3342 av Sofia Fölster (M),

2016/17:3526 av Birgitta Ohlsson m.fl. (L) i denna del och

2016/17:3528 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 5 och 6.

Ställningstagande

Det ligger i Sveriges, likväl som omvärldens, intresse att vara med och bidra till att bekämpa den fruktansvärda terror Daish/IS bedriver.

Terrorsekten förföljer, våldtar och mördar med syftet att utplåna de som inte anses renlärliga. Minoriteter såsom jezidier, kristna (kaldéer/syrianer/assyrier) och mandéer är särskilt utsatta.

Det är viktigt att Sverige har anslutit sig till den internationella koalitionen mot Daish och att vi nu deltar i en militär utbildningsinsats i norra Irak. Vi måste dock vara beredda att göra mer för att bekämpa en av orsakerna till att människor i dag tvingas fly, genom att ställa svensk personal och materiel till

förfogande för fredsfrämjande, säkerhetsfrämjande och konfliktförebyggande verksamhet. Vid förfrågan ska vi vara beredda att bistå den internationella koalitionen, exempelvis med svenska JAS-plan, i kampen mot Daish.

7. Försvarsbudgeten, punkt 6 (SD)

av Björn Söder (SD) och Mikael Jansson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:3528 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 2.

Ställningstagande

I en situation där Sverige inte har ett existensförsvar att tala om, samtidigt som det säkerhetspolitiska läget i Europa ser fortsatt osäkert ut, anser Sverigedemokraterna att det inte är lämpligt att ytterligare belasta försvarsbudgeten. Sverigedemokraterna vill generellt se kraftigt ökade resurser till försvaret, men vi anser att regeringen åtminstone i sina kommande budgetförslag ska skjuta till ytterligare medel till försvarsbudgeten för att kompensera för den ekonomiska påfrestning som det innebär för Försvarsmakten att genomföra den militära utbildningsinsatsen i Irak.

8. Iraks konstitution och humanitära frågor, punkt 7 (SD)

av Björn Söder (SD) och Mikael Jansson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:3528 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 3 och 4.

Ställningstagande

IS härjningar har orsakat ett närmast ofattbart lidande för det irakiska folket i allmänhet och dess etniska och religiösa minoriteter i synnerhet. År 2003 ska det ha funnits ca 1,2 miljoner kristna bara i Irak. I dag uppskattas antalet ha sjunkit så lågt som till 180 000. Situationen för andra minoriteter som

exempelvis yezidier, mandéer, turkmener, judar, romer och shabaker är också mycket svår.

Kriget har skapat en, på vissa platser, mycket allvarlig humanitär situation. Sverigedemokraterna anser att regeringen bör använda Sveriges begränsade resurser där de gör mest nytta och kraftigt öka stödet till humanitära insatser i krisens närområde i stället för att bedriva en ineffektiv invandringspolitik.

Irak behöver en konstitutionell lösning som tar hänsyn till minoriteters legitima krav på ett utökat självstyre. Vi anser att ett utökat självstyre för landets minoriteter är en viktig pusselbit i landets politiska stabilisering. Vi anser att regeringen bör använda sitt inflytande och komplettera den militära insatsen med en politisk process för att påverka den irakiska regeringen i riktning mot ett utökat självstyre för de kristna på Nineveslätten och för de kurdiska delarna av Irak. Vi anser att detta är den enda lösningen för att långsiktigt stabilisera situationen i Irak.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2016/17:32 Fortsatt svenskt deltagande i den militära utbildningsinsatsen i Irak:

Riksdagen medger att regeringen ställer en svensk väpnad styrka bestående av högst 220 personer till förfogande till och med den 31 december 2017 för att på irakisk inbjudan delta i den militära utbildningsinsats i Irak som genomförs av den globala koalitionen mot Daish.

Följdmotionerna

2016/17:3526 av Birgitta Ohlsson m.fl. (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stöd till Kurdistans regionala regering och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3528 av Björn Söder m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att medge att regeringen ställer en svensk väpnad styrka bestående av högst 120 personer till förfogande till utgången av december månad 2017 för att på irakisk inbjudan delta i den militära utbildningsinsats som genomförs av koalitionen mot IS i norra Irak och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i sina kommande budgetförslag ska skjuta till medel till försvarsbudgeten för att kompensera för den ekonomiska påfrestning som Försvarsmakten utsätts för i och med insatsen i Irak och eventuellt materiellt stöd och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att öka de humanitära insatserna i konfliktområdena och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att en långsiktig konstitutionell lösning tas fram som ger de kristna på Ninevesläppen och i de kurdiska delarna av Irak autonomi, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att även kristna självförsvarsgrupper inkluderas i koalitionen stödinsatser, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda behov av och möjligheter till materiellt stöd och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3530 av Karin Enström m.fl. (M, C, KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör införa att kommande förslag om fredsfrämjande insatser ska återgå till ordningen att säkerställa en bred samsyn, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att utvärdera de insatser som Sverige har genomfört i Irak sedan insatsen inleddes och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att göra en helhetsbedömning av säkerhetsläget i Irak och dess påverkan på den svenska insatsen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om analys och information om vilka områden i Irak som den svenska insatsen ska verka i och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2016/17

2016/17:1073 av Jan Björklund m.fl. (L):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör erbjuda KRG militärt stöd i kampen mot Daish och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1084 av Jan Björklund m.fl. (L):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka den svenska insatsen i norra Irak till att också innefatta militärt stöd och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1537 av Andreas Carlson m.fl. (KD):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bistå den internationella koalitionen i kampen mot IS och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1738 av Hans Linde m.fl. (V):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta ytterligare initiativ för att säkerställa att de styrkor som Sverige utbildar i Irak respekterar krigets lagar och de mänskliga rättigheterna och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1997 av Robert Hannah (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige aktivt ska delta med militära och humanitära medel för att bidra till att utrota terrororganisationen Islamiska staten och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3342 av Sofia Fölster (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige även i framtiden ska delta med militära styrkor i kampen mot Daish och tillkännager detta för regeringen.